

Contra Ribas vivíem i

Vint a vuit. Tots contra Ribas. La classe política de les Valls refusava donar a Òscar Ribas una confiança que no ha existit mai. Liberals, conservadors, tradicionalistes, progressistes o radicals, totes aquestes etiquetes que no reflecteixen –a Andorra menys que enlloc– les volubles oscil·lacions de la cosa pública votaven contra l'obra de govern i contra el cap de govern. Perquè no respecta el Parlament, perquè personalitza en ell la salvació d'Andorra, perquè no sap governar en minoria, perquè no genera il·lusió. Perquè Òscar Ribas no és la persona que necessita un país que no vol soroll. Ha empenyat els banquers, als quals vol obligar a garantir, amb fons immobilitzats, la liquidesa de l'estat i les línies de crèdit que aquest s'inventi –en l'habitatge posem per cas–, ha espantat hotelers i restaurador amb un IVA que serà només un prelude d'un sistema tributari generalitzat i pitjor, molt pitjor, s'ha enfrontat als comuns –els ajuntaments més poderosos d'Europa– per fer prevaler el criteri ordinador de l'administració general en les obres públiques d'un país que té dimensions de comarca. Això, i unes quantes coses més que comencen amb el trencament d'aquell bloc constitucional –al Consell i al Govern– que va promoure la reforma institucional entre 1990 i 1993 i va trencar-se la tardor d'aquell darrer any abans d'unes legislatives que van convertir Jaume Bartumeu i Òscar Ribas en líders de formacions que plantejaven al cap i a la fi la conquesta d'un mateix espai social i electoral. Inflexions i ruptures –trencaments personals també– que sedimenten el terreny d'una legislatura condemnada a un ofec mortal a la fi del qual el Govern ha volgut mostrar la cara del governant. Mostrar el que haurien volgut fer si totes les circumstàncies ho haguessin permès.

I després morir. Morir amb coherència, responsabilitat i fidelitat. Morir, si cal, a totes. Denunciant actituds d'hostigament furibund i estratègies d'encaçament personal. Exposant al Consell General, i de retruc a l'opinió pública, tot allò que s'ha fet i tot allò que s'ha impedit fer al primer executiu post-constitucional d'Andorra. I ja que es tracta de morir tot empassant-se “la dosi definitiva del xarop del no”, fer-ho sense vergonyes. Així es va fer dijous 24 de novembre. Un micro i dues càmeres de l'ORTA –la inexistent televisió andorrana– servien en directe l'*speech* presidencial al Saló de Plens del Consell General. 44 pàgines de condensat polític, lledi-

Cap president no pot governar amb un parlament en contra. Òscar Ribas tampoc. Una minoria majoritària de 8 consellers contra 20 consellers de cinc partits diferents de tot l'espectre polític. Una coalició del no ha fet dimitir –per motius complexos i oposats– el cap de govern d'Andorra i ha tornat aquestes valls a l'etern punt de sortida: el marasme institucional.

des per un Òscar Ribas vibrant i esgotador. Un discurs deliberadament llarg que iniciava un compte enrere que ja ningú vol postposar. Així van tornar-li divendres 25 de novembre una majoria de consellers generals –20 contra 8– que, negant-li la confiança, van provocar-ne la immediata dimissió en una sessió final plena de fel i increpacions mútues. Plena, encara més, d'una indefugible sensació d'estancament institucional quan s'acosta el moment just que Andorra ja no es pot permetre més pròrrogues en assignatures permanentment suspeses: la reforma fiscal i tributària i la reconversió de l'economia andorrana, dos mites de la història contemporània que aquest govern massa jove, massa arriscat i massa feble –minoritari sempre– havia decidit convertir en una bateria legislativa d'aplicació immediata. Programes i actuacions que, en cas de fer-se, ja no presidirà Òscar Ribas, representant únic d'una classe política inexistent: aquella que va renunciar als seus interessos privats per exercir uns interessos públics que l'haurien reconegut, com a ciutadà privat, banquer reconegut i industrial tabaquer, en un dels majors contribuents d'Andorra.

I aquell dijous que tancava un cicle a mig camí del cel i l'infern, el Govern en pes embolcallava Òscar Ribas Reig en la seva compareixença definitiva al circ on el cap de govern recordaria en pocs minuts aquells que l'han tirat als lleons “i després salten a la tribuna ràpidament demanant –amb el dit en direcció al centre de la terra com feien els antics romans– que els reis de la selva se't mengin”. Perquè en totes les paraules del cap de govern van planar les ferides que han enverinat el consens d'un país que viu una esquizofrènia mal resolta: apareix com a capdavanter dels microstats i assumeix, consegüentment, un paper destacat en le marc internacional. Fins al punt que en dos àmbits principals d'aquesta diplomàcia transcontinental Andorra ha assolit una influència superior a la seva teòrica nul·litat. Es el cas de l'ONU, on la delegació andorrana a Nova York ha mediat, per exemple, en un contenciós entre Alemanya i els Estats Units per la provisió d'un càrrec de jutge o ha mantingut una decidida postura en contra de la pena de mort que li ha valgut un tàcit reconeixement intern, però és també el cas de la Unió Europea, que té amb Jacques Santer, president d'un altre microestat com Luxemburg, un interlocutor privilegiat capaç de plantejar-se la revisió de l'acord duaner d'Andorra amb la

illor

UE en els termes més favorables al Principat. I Andorra ha conclòs la seva integració als fòrums internacionals amb una rebuda unànime, el passat 10 de novembre, al Consell d'Europa. Però aquesta teòrica sobrevaloració d'Andorra, amb efectes immediats sobre els interessos econòmics de les Valls, adquireix dins el territori nacional trets esperpèntics: simplement, no compta. Tot allò que sigui consecució del govern, i d'un ministre d'Afers Exteriors, Marc Vila Amigó, especialment qüestionat per l'oposició, es converteix en una embullada baralla dialèctica entre comissions parlamentàries i ministeris que ofusca la projecció exterior d'Andorra i contribueix a crear un clima de descrèdit. Reduir tot el debat sobre política exterior a l'error de signar un acord diplomàtic amb Xina que mencionava Taiwan com a "part inalienable" del territori xinès –tal com han fet França i Espanya– i aprofitar-ho per carregar contra la prepotència de certs ministres ha estat, fins avui, pràctica usual d'una oposició entestada a minar el Govern Ribas.

Dies comptats. Quan el 18 de novembre, Oscar Ribas presentava a sindicatura la qüestió de confiança que una setmana després entrava en tràmit de discussió parlamentària –lectura del programa d'actuacions legislatives i votació, tot en dos dies– no ho feia amb la intenció d'accelerar el seu presumpte suïcidi polític. Encara aquests darrers dies, els nebulosos posicionaments dels partits polítics de l'espectre parlamentari, on molts dubtaven si abstenir-se, permetia encara un marge de joc perquè el Govern pogués superar la qüestió de confiança i es pogués encarar un debat de pressupostos menys sanguinari que permetés igualment plantejar en paral·lel un primer esbós de reforma fiscal que Òscar Ribas tenia en cartera. Però malgrat que la dispersió política de les Valls permetés tota mena de conjectures, el fet és que en pocs dies la viabilitat d'aquella qüestió de confiança es va demostrar nul·la. El Govern s'havia lligat la corda al coll abans que ho fes el Consell General. No hi havia sobre el paper gaires més opcions. El debat pressupostari era una trampa anunciada. El mes de maig Nova Democràcia, un partit blindat a l'entorn de Jaume Bartumeu, el millor estrateg parlamentari, retirava el suport donat a Ribas per a la seva investidura. La manca de *feeling*, l'actitud tancada i autista d'un govern que no consensuava punts i comes... Argumentacions que

Òscar Ribas. Quan el cap de govern va presentar a sindicatura la qüestió de confiança, no ho va fer amb la intenció d'accelerar el seu suïcidi polític; els nebulosos posicionaments dels partits de l'arc parlamentari permetia encara un marge de joc perquè el Govern pogués superar la qüestió.

sempre acabaven allà on tot comença: Òscar Ribas, qui, malgrat haver estat votat només sis mesos abans, no podia representar un govern en absoluta minoria si no era capaç d'accontentar uns teòrics aliats que, com recordava el cap de govern el passat dijous, han tingut "llibertat total" en la seva "tasca d'hostigament al Govern". Sense la cobertura enverinada d'ND, que es planteja en darrer terme cobrir l'espai centrista que representa Ribas i l'AND, només quedava la benvolença dels liberals –5 consellers– que havien decidit exercir d'estricta oposició a la figura de Ribas amb el recurs constant a carregar contra el cap de govern com un home acabat, mancat d'imaginació i d'autoritat que ells no podien acceptar mai en una mateixa taula de govern. Amb el grup parlamentari de l'AND tot era possible. Amb Ribas al capdavant no hi havia res a fer, però Ribas havia fet un govern per

RAFA GIL

Marc Vila. El ministre d'Afers Exteriors, malgrat la integració d'Andorra als fóruns internacionals amb una rebuda unànime, va ser especialment criticat per l'oposició.

manar. L'únic que el Consell General i els seus dos pivots –UL i ND– li impedirien. Engaigar una nova espiral de converses-trobades-negociacions sobre el binomi fiscalitat-pessupostos hauria estat un exercici d'esgrima inútil que es desviaria sempre cap al comú objectiu de combat: Òscar Ribas ha de plegar. Ara ja està fet.

Totes les opcions per garantir l'estabilitat eren, des del punt de vista de l'executiu, pedaçes per anar passant una previsible agonia i abans de "sortir per la porta falsa" immergits en un frec a frec parlamentari, Òscar Ribas preferia passar a l'ofensiva amb una fórmula que permetés articular un nou bloc de consens –al marge d'ND– o forçar una situació límit on totes les taifes del Consell haguessin de situar-se com a alternativa de govern en qüestió de quinze dies. Després ja només calia esperar que l'efecte operístic d'una moció de confiança obligués la Unió Liberal a replantejar-se qualsevol vell-leítat d'un pacte a la grega que els col·locaria davant la situació més paradoxal: haver de negociar un govern amb aquells –ND, s'entén– que mai dels mai no haurien volgut veure asseguts en una taula de negociacions realment seriosa. O forçar el G-13 –5 consellers de la Unió liberal, 4 dels parroquialistes de l'Agrupament Canillo-La Massana i 4 de la Coalició Nacional Andorrana, altrament dita Casinos Nacionals d'Andorra per la seva propensió a buscar fonts d'ingressos alternatius– a demostrar que són força més que una barreja casual d'etiquetes liberal-conservadores llastades per interessos absolutament contraposats.

Tanmateix, el Govern d'Òscar Ribas ja comptava de bon principi amb una possibilitat massa evident: perdre. I els moviments de darrera hora no donaven marge de joc. El vot

negatiu en ferm de CNA, ND, IDN i el vot negatiu-especulatiu d'UL i ACM deixen l'AND en la solitud més encegadora. I això, en darrer terme, no deixa de ser l'única conclusió previsible en l'escenari polític andorrà. El que fa Òscar Ribas abans de la seva mort sobtada és emfasitzar la vella màxima de "O jo o el caos". Contra Ribas, vivíem millor. Sense Ribas, s'obre el camí d'un govern de compromís condemnat a l'esterilitat plurifracional. Si més no, aquesta és l'herència que anuncia el cap de govern. Un malson que ell qüestionarà des de la barrera, amb la certesa que no hi ha programa legislatiu seriós al marge de l'AND. Sense la qual, i en això s'ofeguen ND i UL, apareix de nou l'espectre habitual: La manca d'alternatives: "parlo, és clar, d'alternatives creïbles, pensades i cohesionades, amb una massa crítica suficient per garantir la governabilitat un cert temps", va declarar el president. De moment, Ribas ha instaurat el desconcert en les files del suport expectant, del ni-suport-ni-no-suport i de l'hostilitat sense alternativa i ha denunciat una manera de fer política que el treu de polleguera: la personalització en ell de tots els mals de l'Andorra contemporània. Si tot el problema és Ribas, i dos ministres prepotents, busquin altres polítics: "No crec –ha dit Òscar Ribas– que Andorra necessiti un telepredicador, sinó més aviat algú que expliqui els problemes tal com són, que presenti les alternatives possibles i que treballi per fer-les realitat. Res més. La resta és pura i simple demagògia". La resta començava dividres.

Oriol Malló

RAFA GIL

Jaume Bartomeu. El líder de Nova Democràcia, que va ajudar Ribas a arribar a cap de govern, li va retirar el suport el passat mes de maig.